

Bryssel 5.6.2019
COM(2019) 525 final

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

**Slovakian vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä
annettu Slovakian vuoden 2019 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto**

Suositus

NEUVOSTON SUOSITUS

Slovakian vuoden 2019 kansallisesta uudistusohjelmasta sekä samassa yhteydessä annettu Slovakian vuoden 2019 vakausohjelmaa koskeva neuvoston lausunto

EUROOPAN UNIONIN NEUVOSTO, joka

ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen ja erityisesti sen 121 artiklan 2 kohdan ja 148 artiklan 4 kohdan,

ottaa huomioon julkisyhteisöjen rahoitusaseman valvonnan sekä talouspolitiikan valvonnan ja yhteensovittamisen tehostamisesta 7 päivänä heinäkuuta 1997 annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97¹ ja erityisesti sen 5 artiklan 2 kohdan,

ottaa huomioon Euroopan komission suosituksen,

ottaa huomioon Euroopan parlamentin päätöslauselmat,

ottaa huomioon Eurooppa-neuvoston päätelmät,

ottaa huomioon työllisyyskomitean lausunnon,

ottaa huomioon talous- ja rahoituskomitean lausunnon,

ottaa huomioon sosiaalisen suojelun komitean lausunnon,

ottaa huomioon talouspoliittisen komitean lausunnon,

sekä katsoo seuraavaa:

- (1) Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 vuotuisen kasvuselvityksen, mikä aloitti vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson. Se otti huomioon Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission 17 päivänä marraskuuta 2017 antaman Euroopan sosiaalisten oikeuksien pilariaa koskevan julistuksen. Eurooppa-neuvosto vahvisti vuotuisen kasvuselvityksen ensisijaiset tavoitteet 21 päivänä maaliskuuta 2019. Komissio hyväksyi 21 päivänä marraskuuta 2018 asetuksen (EU) N:o 1176/2011 perusteella varoituskansallismekanismia koskevan kertomuksen, jossa se katsoi, että Slovakia ei kuulu niihin jäsenvaltioihin, joista laadittaisiin perusteellinen tarkastelu. Samana päivänä komissio hyväksyi myös suosituksen neuvoston suositukseksi euroalueen talouspolitiikasta, jonka Eurooppa-neuvosto vahvisti 21 päivänä maaliskuuta 2019. Neuvosto hyväksyi 9 päivänä huhtikuuta 2019 suosituksen euroalueen talouspolitiikasta, jäljempänä 'euroalueen suositus'.
- (2) Koska Slovakia kuuluu jäsenvaltioihin, joiden rahayksikkö on euro, ja koska taloudet ovat talous- ja rahaliitossa vahvasti yhteydessä toisiinsa, Slovakian olisi varmistettava, että jäljempänä esitettävistä suosituksista 2 ja 4 ilmenevä euroalueen suositus pannaan

¹ EYVL L 209, 2.8.1997, s. 1.

täytäntöön täysimääräisesti ja oikea-aikaisesti. Korruption torjumiseen ja oikeuslaitoksen parantamiseen tähtäävät toimenpiteet edistävät euroalueelle annetun suosituksen 1 noudattamista instituutioiden laadun osalta, investointeihin liittyvän talouspolitiikan keskittäminen määritettyihin osa-alueisiin edistää euroalueelle annetun suosituksen 2 noudattamista investointien tukemisen osalta ja osaamisen parantamiseen tähtäävät toimenpiteet edistävät euroalueelle annetun suosituksen 3 noudattamista työmarkkinoiden toimivuuden osalta.

- (3) Slovakiaa koskeva vuoden 2019 maaraportti² julkaistiin 27 päivänä helmikuuta 2019. Siinä arvioitiin Slovakian edistymistä neuvoston 13 päivänä heinäkuuta 2018 hyväksymien maakohtaisten suositusten noudattamisessa, aiempina vuosina annettujen suositusten noudattamisessa ja kansallisten Eurooppa 2020 -tavoitteidensa saavuttamisessa.
- (4) Slovakia toimitti vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelmansa ja vuoden 2019 vakausohjelmansa 25 päivänä huhtikuuta 2019. Ohjelmat on arvioitu samaan aikaan, jotta niiden keskinäiset yhteydet on voitu ottaa huomioon.
- (5) Kauden 2014–2020 Euroopan rakenne- ja investointirahastojen, jäljempänä 'ERI-rahastot', ohjelmasuunnittelussa on otettu huomioon asiaankuuluvat maakohtaiset suositukset. Kuten Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1303/2013³ 23 artiklassa säädetään, komissio voi pyytää jäsenvaltiota tarkastelemaan uudelleen kumppanuussopimustaan ja asiaankuuluvia ohjelmiaan ja esittämään niihin muutoksia, kun tämä on tarpeen asiaankuuluvien neuvoston suositusten täytäntöönpanon tukemiseksi. Komissio on antanut tarkempaa tietoa kyseisen säännöksen hyödyntämisestä ohjeissa sellaisten toimenpiteiden soveltamiselle, joilla ERI-rahastojen vaikuttavuus kytketään talouden tehokkaaseen ohjaukseen ja hallintaan⁴.
- (6) Slovakiaan sovelletaan vakaus- ja kasvusopimuksen ennaltaehkäisevää osiota. Vuoden 2019 vakausohjelmassaan hallitus odottaa, että julkisen talouden rahoitusasema, joka vuonna 2018 oli alijäämäinen 0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen, kohenee vuonna 2019 tasapainoiseksi ja säilyy muuttumattomana vuoteen 2022. Uudelleenlasketun rakenteellisen rahoitusaseman⁵ perusteella julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoite, jota on muutettu (vuoden 2019 alijäämätavoite 0,5 prosenttia ja vuodesta 2020 1 prosenttia suhteessa BKT:hen), on tarkoitus saavuttaa vuonna 2020. Vuoden 2019 vakausohjelman mukaan julkisen talouden velan odotetaan supistuvan vähitellen 47,5 prosentista vuonna 2019 44,4 prosenttiin suhteessa BKT:hen vuoteen 2022 mennessä. Näiden julkisen talouden kehitysarvioiden perustana oleva makrotalouden skenaario on uskottava. Toimenpiteitä, joita tarvitaan tukemaan suunniteltujen alijäämätavoitteiden saavuttamista vuodesta 2019 eteenpäin, ei kuitenkaan ole vielä täysin täsmennetty. Talousarvioon sisältyy talousarviovarauksiksi kutsuttu

² SWD(2019) 1024 final.

³ Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EU) N:o 1303/2013, annettu 17 päivänä joulukuuta 2013, Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa, Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yhteisistä säännöksistä sekä Euroopan aluekehitysrahastoa, Euroopan sosiaalirahastoa, koheesiorahastoa ja Euroopan meri- ja kalatalousrahastoa koskevista yleisistä säännöksistä sekä neuvoston asetuksen (EY) N:o 1083/2006 kumoamisesta (EUVL L 347, 20.12.2013, s. 320).

⁴ COM(2014) 494 final.

⁵ Komission yhteisesti sovittuja menetelmiä noudattaen uudelleen laskema suhdannekorjattu rahoitusasema ilman kertaluonteisia ja väliaikaisia toimenpiteitä.

erittelemätön menoluokka(0,7 prosenttia suhteessa BKT:hen), joka vähentää talousarvion toteutuksen ennustettavuutta.

- (7) Neuvosto suositti 13 päivänä heinäkuuta 2018 Slovakielle sen varmistamista, että nettomääräisten julkisten perusmenojen⁶ nimellinen kasvu ei ole yli 4,1 prosenttia vuonna 2019, jolloin vuotuinen rakenteellinen sopeutus olisi 0,5 prosenttia suhteessa BKT:hen. Ottaen huomioon komission syksyn 2018 talousennusteen, jonka mukaan Slovakia olisi vuonna 2019 lähempänä keskipitkän aikavälin tavoitetta, ja vaaditun sopeutuksen lieventämistä koskevia sääntöjä soveltaen nettomääräisten julkisten perusmenojen nimelliskasvu saisi olla enintään 4,6 prosenttia, mikä vastaa 0,3 prosentin vuotuista rakenteellista sopeutusta vuonna 2019. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan on vaarana, että suositellusta julkisen talouden sopeutuksesta poiketaan merkittävästi, kun vuosia 2018 ja 2019 tarkastellaan yhdessä.
- (8) Slovakian olisi saavutettava julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteensa vuonna 2020. Komission kevään 2019 talousennuste on tehty olettaen, että politiikka säilyy muuttumattomana. Ennusteen mukaan tavoitteen saavuttaminen vastaa nettomääräisten julkisten perusmenojen 4,6 prosentin nimellistä enimmäiskasvuvauhtia, minkä perusteella vuotuinen rakenteellinen sopeutus on 0,3 prosenttia suhteessa BKT:hen. Komission kevään 2019 talousennusteen mukaan on vaarana, että politiikan pysyessä muuttumattomana tästä vaatimuksesta poiketaan huomattavasti vuosina 2019 ja 2020 yhdessä tarkasteltuina. Slovakian ennustetaan noudattavan velkasääntöä vuosina 2019 ja 2020. Kaiken kaikkiaan neuvosto katsoo, että vakaus- ja kasvusopimuksen vaatimusten noudattamiseksi tarvittavat toimet olisi toteutettava vuodesta 2019 alkaen.
- (9) Slovakian julkiseen talouteen kohdistuu pitkällä aikavälillä keskisuuria kestävyysriskejä. Komission vuonna 2018 laatiman julkisen talouden kestävyysraportin mukaan julkisen velan vakauttaminen suhteessa BKT:hen pitkällä aikavälillä edellyttäisi rakenteellisen perusjäämän 2,5 prosenttiyksikön kumulatiivista parannusta suhteessa BKT:hen olettaen, että politiikka ei muutu. Tämä johtuu eläke- ja terveydenhuoltomenojen ennustetusta kasvusta, joka kasvattaa väestön ikääntymisestä aiheutuvia kustannuksia (yhteensä 1,8 prosenttiyksikköä suhteessa BKT:hen). Koska syntyvyys on alhainen ja elinajanodotteen odotetaan edelleen kasvavan Slovakiassa, vanhushuoltosuhteen (ikäntyneiden määrä suhteessa aktiiviväestöön eli työssä tai koulutuksessa olevaan väestöön) ennustetaan lähes kolminkertaistuvan vuoteen 2060 mennessä. Lisäksi työelämän ulkopuolella olevien yli 65-vuotiaiden määrän odotetaan kasvavan: vuonna 2016 heitä oli noin kolme kymmentä työllistä kohti mutta määrän ennustetaan kasvavan yli seitsemään vuoteen 2060 mennessä (taloudellinen vanhushuoltosuhte). Eläkejärjestelmän pitkän aikavälin kestävyys oli asteittain parantunut elinajanodotteeseen suhteutettujen eläkeiän automaattisten mukautusten käyttöönoton myötä. Tätä pidettiin tärkeänä keinona varmistaa ylisukupolvinen oikeudenmukaisuus ja pitkän aikavälin kestävyys. Huoli eläkejärjestelmien pitkän aikavälin taloudellisesta kestävyydestä on kuitenkin kasvanut sen jälkeen, kun parlamentti hyväksyi 28 päivänä maaliskuuta 2019 perustuslain muutoksen, jolla

⁶ Nettomääräisillä julkisilla perusmenoilla tarkoitetaan julkisten menojen kokonaismäärää ilman korkomenoja, ilman unionin ohjelmista aiheutuvia menoja, jotka korvataan täysin unionin varoista saatavilla tuloilla, ja ilman ei-päätösperäisiä työttömyysetuusmenojen muutoksia. Kansallisesti rahoitettu kiinteän pääoman bruttomuodostus jaetaan neljälle vuodelle. Päätösperäiset tulopuolen toimenpiteet ja lakisääteiset tulojen lisäykset otetaan huomioon. Meno- ja tulopuolen kertaluonteiset toimenpiteet kuittaavat toisensa.

eläkeiälle asetettiin yläraja (lapsettomilla naisilla ja miehillä 64 vuotta ja naisilla kolmen ensimmäisen lapsen osalta puoli vuotta vähemmän kutakin lasta kohden) ja romutettiin elinajanodotteeseen liittyvät automaattiset eläkeiän mukautukset. Slovakian finanssipoliittisen neuvoston mukaan yläikärajan asettaminen lisää menoja 1,6 prosenttia suhteessa BKT:hen: 8,6 prosentista vuonna 2016 11,4 prosenttiin vuonna 2070. Vuoden 2018 ikääntymisraportissa menojen ennustettiin kasvavan 9,8 prosenttiin. Tämä lisää kestävyysriskejä merkittävästi. Tasapainottavia toimia ei ole toistaiseksi esitetty eikä vaikutuksia vanhuusiän tuloihin ja köyhyyteen ole laskettu.

- (10) Vaikka verovilpin torjunnassa on edistytty jonkin verran, verosäännösten noudattaminen on edelleen haaste, ja arvonlisäverosäännösten noudattamatta jättäminen oli yli kaksi kertaa yleisempää kuin EU:ssa keskimäärin vuonna 2016. Vaikka kolmannessa toimintasuunnitelmassa suunniteltujen toimenpiteiden odotetaan tuottavan myönteisiä tuloksia, jotkut niistä ovat vielä toteuttamatta. Esimerkiksi sähköiset veroilmoitukset vähentävät todennäköisesti veronmaksajille aiheutuvaa hallinnollista taakkaa, mutta kokonaisvaikutus uhkaa jäädä odotettua pienemmäksi, jos kaikkia suunniteltuja toimenpiteitä ei panna täytäntöön. Samalla politiikkatoimien jäsenneily kehys voi osaltaan vähentää verolainsäädännön toistuvasti tehtäviä muutoksia ja edistää sen yksinkertaistamista. Ympäristö- ja kiinteistöverojen tulopotentialia ei hyödynnetä tarpeeksi muihin EU-maihin verrattuna.
- (11) Työmarkkinoiden myönteinen kehitys jatkuu, sillä työllisyys lisääntyy ja työttömyys on historiallisen alhaisella tasolla. Toimintasuunnitelman täytäntöönpanossa on edistytty hyvin pitkäaikaistyöttömien osalta, mikä on auttanut vähentämään pitkäaikaistyöttömien määrää kolmanneksella kahden vuoden aikana. Tästä huolimatta pitkäaikaistyöttömyysaste on edelleen EU:n keskiarvoa korkeampi ja koskee erityisesti matalan osaamistason työntekijöitä, nuoria ja romaneja. Vaikka työttömyys vähenee, ammattitaitoisen työvoiman puutteesta on tullut merkittävä ongelma. Työmarkkinoilla on edelleen havaittavissa jyrkkiä alueellisia eroja: työttömyys on korkeampaa kolmella Itä-Slovakiassa sijaitsevalla alueella, ja työvoimapulasta kärsitään puolestaan maan länsiosassa. Työnantajien ja ammattiliittojen valmiuksien kehittämistä on jatkettava, jotta voidaan edistää niiden aktiivisempaa osallistumista.
- (12) Työllistettävyyden parantamiseen tähtäävien toimien valikoima on edelleen vähäinen ja toimivuus heikko. Koulutus- ja uudelleen koulutusohjelmia on vahvistettu, mutta ne ovat edelleen riittämättömiä, eikä niitä ole kohdennettu täysin pitkäaikaistyöttömiin ja muita heikommassa asemassa oleviin väestöryhmiin. Koulutusjärjestelmä ei edistä riittävässä määrin sosioekonomista kehitystä, ja sen rahoitus on riittämätöntä kaikilla tasoilla. Polttavimpia haasteita ovat oppimistulosten heikkous, romanien osallistuminen inklusiiviseen yleisopetukseen varhaislapsuudesta alkaen ja sosioekonomisilta lähtökohdiltaan muita heikommassa asemassa olevien oppilaiden tehokas integrointi koulutukseen (ottaen huomioon koulunkäyntinsä varhain lopettavien osuuden kasvu). Oppimistulokset ja perustaitojen taso ovat kansainvälisesti tarkasteltuna yhä heikkoja, ja opiskelijoiden sosioekonominen tausta vaikuttaa niihin voimakkaasti. Haasteena on varmistaa Slovakian väestölle paremmat taidot muuttuvassa taloudessa ja yhteiskunnassa. Vaikka opettajien palkkoja ollaan korottamassa vaiheittain vuoteen 2020 asti, opettajan ammatti ei edelleenkään houkuttele ja opettajista on pulaa. Lisäksi opettajien ammatillisen peruskoulutuksen laatu ja tarkoituksenmukaisuus sekä täydennyskoulutusmahdollisuudet ovat rajalliset. Nykyiset toimenpiteet yhdenvertaisuuden ja inklusiivisen koulutuksen edistämiseksi eivät ole toistaiseksi täyttäneet odotuksia, eikä romanien koulutuksen eriytymisen

torjumisessa ole saavutettu todellista edistystä. Hallitus on hyväksynyt koulutusta ja kasvatusta koskevan kansallisen uudistusohjelman (2018–2027) ja ensimmäisen toimintasuunnitelman (2018–19) (yhdessä alustavan talousarvion kanssa) sekä korkea-asteen laatutakuuta koskevaa uutta lainsäädäntöä. On ratkaisevan tärkeää, että nämä toimenpiteet pannaan tosiasiallisesti täytäntöön ja että niitä seurataan, jotta nähdään, tuovatko ne odotettuja tuloksia.

- (13) Naisten alhainen työllisyysaste johtuu siitä, että miehet harvoin ottavat pitkää vanhempainlomaa. Ongelmaa korostaa entisestään se, että kohtuuhintaisista lastenhoitopalveluista ja pitkäaikaishoitopaikoista on pulaa. Erityisesti alle kolmevuotiaista lapsista vain erittäin pieni kokonaisuus on lastenhoitopalvelujen piirissä. Hallitus hyväksyi uuden vuonna 2020 voimaan tulevan päätöksen pakollisesta osallistumisesta varhaiskasvatukseen ja päivähoidon viidestä ikävuodesta alkaen. Tästä huolimatta on lisättävä investointeja päivähoidon ja esiopetukseen ja edistettävä niihin osallistumista.
- (14) Vaikka köyhyden tai sosiaalisen syrjäytymisen vaarassa olevien ihmisten osuus on alle EU:n keskiarvon, osuudet ovat huomattavasti korkeammat useilla eteläisen ja itäisen Slovakian alueilla. Laadukkaan ja inklusiivisen koulutuksen saatavuus muodostaa huomattavan pullonkaulan, jossa alueelliset erot näkyvät koulunkäyntinsä varhain lopettavien erityisen suurissa osuuksissa. Muita huolenaiheita ovat muita heikommassa asemassa olevien väestöryhmien, etenkin romanien ja vammaisten sekä asunnottomuudesta ja asuntomarkkinoilta syrjäytymisestä kärsivien, mahdollisuudet saada terveydenhuolto- ja pitkäaikaishoitopalveluja, päästä sosiaalisen asumisen piiriin ja saada muita keskeisiä palveluja. Kokonaisvaltainen lähestymistapa on olennainen, jotta voidaan edistää näiden ryhmien sosiaalista osallisuutta.
- (15) Terveydenhuoltojärjestelmän kustannusvaikuttavuuden parantamiseen tähtäävät uudistukset ovat pääsemässä vauhtiin, vaikka niiden toteutusasteessa on ollut vaihtelua terveydenhuollon eri osa-alueilla. Terveydenhuoltomenojen uudelleenarvioinnin yhteydessä toteutetuilla politiikkatoimilla on saavutettu joitakin myönteisiä tuloksia pääasiassa useiden lääkkeitä ja lääkinnällisiä laitteita koskevien kustannuksia hillitsevien toimenpiteiden tuloksena. Tehokkuutta on vielä varaa lisätä ja saada rahoille parempaa vastinetta kohdentamalla resursseja uudestaan terveydenhuollon osa-alueiden kesken. Terveydenhuoltojärjestelmä tukeutuu edelleen liikaa sairaaloihin, jotka säännöllisistä velkahuojennuksista huolimatta jatkavat velan kerryttämistä ja ponnistelevat rahoittaakseen investointeja, jotka ovat välttämättömiä terveydenhuollon tehokkuuden ja laadun parantamiseksi. Vaikka perusterveydenhuollon vahvistaminen on keskeisessä asemassa pyrittäessä vähentämään sellaista sairaalahoitoa, joka olisi vältettävissä, yleislääkäreiden vähäinen määrä ja perusterveydenhuollossa tarjottavien palveluiden vähäisyys muodostavat esteen terveydenhuoltojärjestelmän tehokkuuden parantamiselle. Hallitus on käynnistänyt toimenpiteitä terveydenhuoltoalan työvoimapulan ratkaisemiseksi, ja on tärkeää sovittaa nämä toimet pidemmän aikavälin strategiaan, jonka tavoitteena on hajauttaa asteittain akuutisairaanhoidon palveluita sekä vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja ehkäiseviä palveluita.
- (16) Hajanainen tutkimusjärjestelmä heikentää julkisten tutkimus- ja kehitysinvestointien vaikuttavuutta tieteellisen tutkimuksen laadun osalta, eikä se houkuttele yksityistä rahoitusta. Tutkimus- ja innovointipolitiikka kärsii ministeriöiden ja muiden toimijoiden keskinäisen koordinoinnin toimimattomuudesta, mikä johtaa siihen, että merkittävät uudistukset viivästyvät tai jäävät toteuttamatta. Slovakian tiedeakatemian epäoptimaalinen muutosprosessi herätti huolta sen toiminnan jatkumisesta, mikä johti koko prosessin kaatumiseen. Kohdennettujen toimien puute tai epäonnistuminen,

tutkimuslaitosten vähäinen osallistuminen ja tutkimuskapasiteetin rajallisuus vaikuttavat kaikki yksityisten tutkimus- ja kehittämismenojen vähäisyyteen. Kaiken kaikkiaan yritysten tutkimus- ja kehitystoiminta kuuluu edelleen EU:n vaatimattomimpiin, ja se on keskittynyt keskikorkean ja/tai korkean teknologian valmistusteollisuuteen eli monikansallisten yritysten hallitsemille aloille. Toimenpiteet, joilla edistetään tietämyksen siirtoa, lisätään teollisuuden innovointikykyä ja parannetaan yritysten ja korkeakoulujen välistä yhteistyötä, etenevät hitaasti.

- (17) Slovakian tuottavuuden lisääminen ja lähentymisprosessin ylläpitäminen edellyttää kestäviä investointeja, joita tarvitaan myös digitaali- ja liikenneinfrastruktuurin sekä energiatehokkuuden aloilla. On parannettava kiinteän peruslaajakaistan ja 4G-verkon kattavuutta sekä ultranopean laajakaistayhteyden käyttöönottoa. Investoinnit energiatehokkuuteen, etenkin rakennus- ja ympäristöteknologian alalla, voi olla vihreän kasvun lähde ja auttaa säilyttämään niukkoja ympäristövaroja. Lisäksi tarvitaan strategisempia investointeja infrastruktuurin puutteiden korjaamiseksi ja liikenneverkkojen parantamiseksi, jotta vähemmän kehittyneet alueet voivat kuroa umpeen eroa kehittyneempiin alueisiin, kehittää osaamisensa ja lisätä kilpailukykyään ja tuottavuuttaan. Slovakia on jäänyt jälkeen sekä Euroopan laajuisen liikenneverkon runkoverkon että ydinverkon valmistumisen osalta, esimerkiksi Rein–Tonava-käytävällä. Liikenneverkon heikkoudet voitaisiin korjata parantamalla olemassa olevan julkisen ja kaupunkiliikenteen verkon yhteenliitettävyyttä, multimodaalisuutta ja yhteentoimivuutta sekä edistämällä kestäviä liikennemuotoja.
- (18) Raskas hallinnollinen ja sääntelytaakka voi vaikuttaa kielteisesti etenkin pienten ja keskisuurten yritysten investointeihin ja innovointiin. Hallituksen toimista huolimatta hallinnollista taakkaa ei ole kevennetty riittävästi, ja Slovakian liiketoimintaympäristö on menettämässä asemaansa kansainvälisissä vertailuissa. Lainsäädännön laatu ja ennustettavuuden puute aiheuttavat huolta yrityksille. Näihin haasteisiin olisi vastattava ryhtymällä toteuttamaan täysimääräisesti Slovakian paremman sääntelyn strategiaa (RIA2020) ja vahvistamalla sen sääntelynparantamiskeskusta. Asiantuntijapalvelut ovat Slovakiassa edelleen tiukasti säänneltyjä. Lakimiehiin, patenttiasiamiehiin, insinööreihin, arkkitehteihin, kirjanpitäjiin, matkaoppaisiin ja kiinteistövälittäjiin sovellettavat rajoitukset ovat EU:n painotettua keskiarvoa tiukempia.
- (19) Hallitus on oleellisesti uudistamassa julkisten hankintojen käytäntöjä tarkistamalla oikeuskehystä. Näin se pyrkii yksinkertaistamaan menettelyjä ja vähentämään transaktiokustannuksia. Ammattimaisuus uutena painopisteenä on tervetullut. Siitä koituvat hyödyt tulevat kuitenkin vasta hitaasti esiin. Julkisen sektorin ostajien on ponnisteltava enemmän yritysten, tiedotusvälineiden ja laajemman yleisön luottamuksen palauttamiseksi julkisiin laitoksiin. Tämä on esteenä kipeästi kaivattujen uusien käytäntöjen käyttöönotolle. Toimia laatuksien käytön lisäämiseksi on tehostettava, jotta voidaan saada parempaa vastinetta rahalle ja parantaa julkisten hankintojen strategista käyttöä.
- (20) Slovakian julkishallinnon ongelmakohtia ovat edelleen tehottomuus ja pullonkaulat, jotka johtuvat erityisesti julkishallinnon yksiköiden yhteistyön toimimattomuudesta. Valmiuksien ja strategisen suunnittelun puute samoin kuin hallinnollinen tehottomuus haittaavat ERI-rahastojen varojen sujuvaa käyttöä. Sen seurauksena Slovakia menetti 120 miljoonaa euroa kaudella 2014–2020. Myös varojen jakaminen lopullisille edunsaajille on edelleen hidasta. Lisäksi ERI-rahastoista rahoitettujen hankkeiden puutteellinen valmistelu viivästytti investointeja ja johti siihen, että julkisissa

hankintamenettelyissä oli sovellettava tiukkoja määräaikoja, mikä lisää sääntöjenvastaisuuksien riskiä.

- (21) Korruptio on edelleen haaste, eikä korkean tason korruptiotapausten syytteenpanossa ole toimittu kovinkaan määrätietoisesti. Korruption torjumiseen tähtäävien toimien esteenä ovat organisatoriset tai menettelytapoihin liittyvät heikkoudet poliisiin ja syyttäjän tasolla sekä väärinkäytösten paljastajien heikko suojele. Myös oikeuslaitoksen toimivuuden parantaminen, muun muassa sen riippumattomuuden osalta, on edelleen haaste. Vaikka oikeuslaitoksen tehokkuutta ja laatua on parannettu jonkin verran, huolenaiheena on edelleen sen riippumattomuus. Lisäksi viivästyksset tuomareiden nimittämisisä perustuslakituomioistuimeen voi vaikeuttaa oikeuslaitoksen toimintaa.
- (22) Kaudella 2021–2027 voitaisiin EU:n rahastoja koskevan ohjelmasuunnittelun avulla auttaa korjaamaan joitakin suosituksissa havaituista puutteista, erityisesti maaraaportin⁷ liitteen D kattamilla osa-alueilla. Näin Slovakia voisi mainituilla aloilla hyödyntää kyseisiä rahastoja parhaalla mahdollisella tavalla alueelliset erot huomioon ottaen. Maan hallinnollisten valmiuksien vahvistaminen näiden varojen hallinnoimiseksi on tärkeä tekijä tämän investoinnin onnistumisen kannalta.
- (23) Komissio on vuoden 2019 talouspolitiikan eurooppalaisen ohjausjakson osana tehnyt kattavan analyysin Slovakian talouspolitiikasta ja julkaissut sen vuoden 2019 maaraaportissa. Se on arvioinut myös vuoden 2019 vakausohjelman ja vuoden 2019 kansallisen uudistusohjelman sekä jatkotoimenpiteet, joita on toteutettu Slovakialle viime vuosina annettujen suositusten noudattamiseksi. Se on ottanut huomioon ohjelmien ja jatkotoimenpiteiden merkityksen Slovakian finanssipolitiikan sekä sosiaali- ja talouspolitiikan kestävyuden kannalta mutta myös sen, ovatko ne unionin sääntöjen ja ohjeiden mukaisia, koska unionin yleistä talouden ohjausta on tarpeen vahvistaa antamalla unionin tason panos tuleviin kansallisiin päätöksiin.
- (24) Neuvosto on tutkinut vuoden 2019 vakausohjelman tämän arvioinnin perusteella, ja sen lausunto⁸ ilmenee erityisesti jäljempänä esitettävästä suosituksesta 1,

SUOSITTAA, että Slovakia toteuttaa vuosina 2019 ja 2020 toimia, joilla se

1. saavuttaa julkisen talouden keskipitkän aikavälin tavoitteen vuonna 2020; turvaa julkisen talouden, etenkin terveydenhuolto- ja eläkejärjestelmien, pitkän aikavälin kestävyuden;
2. parantaa koulutuksen laatua ja inklusiivisuutta kaikilla koulutustasoilla ja edistää osaamista; parantaa mahdollisuuksia saada kohtuuhintaisia ja laadukkaita lastenhoito- ja pitkäaikaishoitopalveluja; edistää muita heikommassa asemassa olevien ryhmien, etenkin romanien, integroitumista yhteiskuntaan;
3. kohdentaa investointeihin liittyvää talouspolitiikkaa terveydenhuoltoon, tutkimukseen ja innovointiin, liikenteeseen ja erityisesti sen kestävyuteen, digitaaliseen infrastruktuuriin, energiatehokkuuteen ja sosiaaliseen asuntotuotantoon, alueelliset erot huomioon ottaen; lisää laatuun liittyvien ja elinkaarikustannuksiin perustuvien arviointiperusteiden käyttöä julkisissa hankinnoissa;

⁷ SWD(2019) 1024 final.

⁸ Neuvoston asetuksen (EY) N:o 1466/97 5 artiklan 2 kohdan mukaisesti.

4. jatkaa edelleen oikeuslaitoksen toimivuuden parantamista keskittyen sen riippumattomuuden vahvistamiseen, myös nimityksissä; lisää toimia korruption ja erityisesti laajamittaisten korruptiotapausten havaitsemiseen ja syyteeseenpanoon.

Tehty Brysselissä

*Neuvoston puolesta
Puheenjohtaja*